

Viðmerkingar:

Barnaansingin og eldraðkið loysast undir einum

Best hevði verið, um játtanin til barnaansing á fíggjarlógini varð standandi til eldraðkið eisini er loyst, soleiðis at ein fíggjarlig loysn fæst á báðum økjum í senn

Tað er fallið býráðs- og onkrum lögtingslimum í Havn fyrri bróstið, at eg havi dittað mær at tikið undir við einum tilmæli um at geva kommunum *fulla* ábyrgd og *fullan* avgerðarrætt á barnaansingarkinum.

Soleiðis sum kommunu-nevndin eisini hevur mælt til í sínum áliti, ið handað varð lögmanni í fjórheyst. Og soleiðis sum ikki minst Tórshavnar kommunu í árávis døgliga hevur stríðst og talað fyri.

Men nú fíggjarligu avleiðingarnar av hesum visa, at summar kommunur fáa eina minniútreiðslu og aðrar eina meiriútreiðslu, hevur pipan fingið annað ljóð.

Hetta er - við fyrstu eygnabrá - kanska ikki so ljóðið, tí fyrri Tórshavnar kommunu er talan um eina meiriútreiðslu uppá 15 milljónir krónur.

Men líkt er til, at hetta er prisurin fyrri, at kommunan kann fáa bæði ábyrgdina og avgerðarrættin á hesum økinum, uttan millum kommunala javning.

Viðmerkjast skal í hesum sambandi, at kommunan tíbetur er somikið væl fyrri í dag, at hon um neyðugt er før fyrri at átaka sær hesa meiriútreiðslu, uttan at neyðugt samstundis verður at krevja meira skatt inn frá borgarunum.

Nei til blokkstuðul

Arbeisbólkinur, sum Helena Dam á Neystabø, landsstyris kvinnu í almanna- og heilsumálum, setti at arbeiða við barnaansingark-

inum, sigur í áliti sínum, at hann hevur lagt stóran dent á, at ábyrgdin og avgerðarrætturin á hesum økinum fylgist at.

Og at uppgávurnar, sum verða fluttar frá landinum til kommunurnar, ikki skulu kompensast við blokkstuðuli, men heldur við javning um lands- og kommunuskattin.

Soleiðis sum eitt nú Ingi Mohr sigur seg vera talsmann fyrri!

Sjálur sigur arbeisbólkinur soleiðis í niðurstøðu sínari:

«Tá ið inntøkan hjá landskassanum av almannaútreiðslunum, sum kommunur krevja inn í løtuni, samsvarar nøkulunda við útreiðslurnar hjá landskassanum til barnaansing, verður mælt til at avtaka lógina um bytið av almannaútreiðslunum og geva kommununum alla ábyrgdina av barnaansingini».

Hetta ber við øðrum orðum í sær, at kommunurnar ikki longur álíkna landskatt, ið skal avrokast millum báðar partar, og fyrisingin á hesum øki kann sostatt verða spard.

Sambært hesum verður barnaansingin sostatt bæði fíggjarliga og umsitingarliga kommunal - og ikki ein útreiðsla bæði landsins fíggjarlóg og fíggjarætlanini hjá kommunum.

Hetta er sama skipan, ið er galdandi í Islandi.

Í Danmark fáa kommunurnar blokkstuðul í staðin, men donsku kommunurnar siga seg hava ringar

royndir av hesi skipan.

Tá samráðingar eru millum stjórnina og kommunurnar um upphæddina á blokkinum, verður blokkurin ofta skorin, samstundis sum álagt verður kommununum at finna inntøkur aðrastaðni.

Fryktandi er fyrri, at hetta eisini verður gongdin her, um vit velja blokk framum uppskotnu loysnina.

Eldraðkið takast við

Men henda loysnin ber also í sær eina minniútreiðslu fyrri summar kommunur og eina meiriútreiðslu fyrri aðrar, eitt nú Tórshavnar kommunu, á barnaansingarkinum.

Hinvegin er líkt til, at tað ovvaga verður galdandi, um eldraðkið eisini verður kommunalt burturav, tí lutfalsliga færri eldri fólk búa her enn í hinum kommununum.

Og av tí at arbeisbólkinur hevur tengt yvirtøkuna av barnaansingini saman við parti av eldraðkinum (t.d. ellis- og røktarheiminum), er semja í býráðnum í Havn um, at hesi bæði málsøki eiga at verða flutt til kommunurnar undir einum.

Helena Dam á Neystabø eigur tí at fylgja tilmælinum frá arbeisbólkinum um at seta ein annan arbeisból (kanska tann sama) at arbeiða við eldraðkinum beinaveg.

Mini ráð til hana skulu samstundis vera at varðveita játtanina til barnaansing á fíggjarlógini til eldra-

ðkið eisini er loyst, soleiðis at ein fíggjarlig loysn fæst á báðum økjum í senn.

Viðmerking til IM og LLP

Í viðmerkingum í bløðunum týsdagin vóru Lisbeth L. Petersen og Ingi Mohr ikki sørt fortørnaði um, at eg glaðbeintur skal hava sagt í eina blaðsamrøðu, at »Vit gjalda fegin« (fyrri at fáa fulla ábyrgd og avgerðarrætt á barnaansingarkinum), tí tey mettu meg ikki at hava undirtøku fyrri hesum úttalilsinum millum býráðslimir.

Til hetta er bert at siga, at hatta er ikki mini orð, men blaðsins. Heldur ikki minnist eg meg at hava tikið upp á tunguna, at tað er »órimuligt at bygda fólk skulu gjalda fyrri barnaansingina í Havn«. Hetta er somuleiðis blaðsins niðurstøða.

Fyrri rættvísins skyld skal tó sigast, at eg kortini ikki hevði verið heilt ósamdur við hesi niðurstøðu, um bara skoytt hevði verið uppi aftrat, at havnarfólk heldur ikki skulu gjalda fyrri barnaansingina aðrastaðni í landinum.

Skuldsætingar hjá Inga Mohr um fíggjarligt ábyrgdarloysi taki eg mær ikki týkni av, tí tær eru sjálvandi púra burturvið, og tað veit Ingi Mohr eisini fullvæl.

Loyvi mær í hesum sambandi - í vanligum lítillætni - at vísa á fíggjarligu úrlitini hjá kommununi hesi seinastu árin, tí tey munnu tala fyrri seg!

Annars haldi eg tað vera sera óloyalt og átaluvart, at Ingi Mohr ongantíð kann gera almennar viðmerkingar til nakað, uttan at leggja eftir fyrisingini hjá kommununi og serliga býráðs-skrivararum. Tað er ringur fuglur, ið drytur í eggið reiður!

Fyrisingin hevur mær vitandi aldri verið loyal mótvegis býráðnum og ikki minst býráðsformanninum, og tað eigur hon tókk uppbarna fyrri.

Heldur ikki dugi eg at skilja atfinningar Inga Mohrs ímóti KSF (Kommunusamskipan Føroya), sum Tórshavnar býráð hevur verið við til at sett á stovn sum júst hevur sama stavn-hald sum vit: at virka fyrri øktum kommunalum sjálvræði.

Og at hetta ikki bert eru orð, hava vit longu fingið fleiri dømi um.

Samstarv framum klandur

Nei, betur var um vit ístaðin fyrri hetta evindaliga klandrið og stríðið, ið hevur sermerkt og verið kommunala arbeidnum til ampa í alt ov stóran mun, eggjaðu hvønn annan til heldur at fara undir eitt sum, miðvíst og mennandi samstarv á kommunala økinum í Føroyum.

Samstarv er jú lykilin til allan framburð, og tað átti serliga tó at lagt sær í geyma, harra Ingi Mohr.

Viðvíkjandi Lisbeth L. Petersen, so lesi eg viðmerking hennara soleiðis: At hon metir álitið hjá ar-

beisbólkinum sum eina heila loysn, men at hon ikki trýr uppá og hevur álit á, at eldraðkið verður lagt út til kommunurnar, um hetta ikki verður gjørt saman við útleiggingini av barnaansingarkinum.

Úrslitið verður tí eftir hennara meting bert ein hálv loysn.

Eg má siga, at eg skilji væl ótta hennara, og tí skal vón mín vera, at landsstýrið tekur hetta til eftirtektar saman við ráðum mínum omanfyrri, soleiðis at vit í felag kunnu fáa eina loysn á barnaansingark- og eldraðkinum sum skjótast.

Vinarliga
Leivur Hansen
borgarstjóri

Nú gnísta havnarmenn

At øsa seg um, at gjáarfólk, svínoyingar og sumbingar ikki framhaldandi skulu gjalda barnaansing í Havnini. - Tit áttu at skamma tykkum

Eftir at barnaansingarbólkurin - sum landsstyrismaðurin í almennamálum setti - hevur lagt síni sjónarmið fram, tykjaðst býráðspolitikarar í Havnini og enn tá onkur av lögtingslimunum í hovuðsstaðnum at hava hug at leypa á.

Lat meg siga, at í hovuðsheitum er bólkurin komin sera væl frá sínum setningi, og loysnin, hann hevur mælt til, er tann avgjort minst flókta og mest sjálvsagða. At kommunurnar sleppa undan øllum teim flóktu gjöldum á almanna-økinum, men út í æsir gjalda og umsita barnaansingina.

Hinvegin er umráðandi, at viðari verður farið við eldrapolitikinum beinanvegin, hetta sum verður næsti spýrin á bulinum. - Tað er neyðugt, at hesi mál verða útsýnd av kommununum og so einfalt sum

gjørligt. Soleiðis fer peningurin til børn og foreldur heldur enn til umsiting. Tað er hovuðsuppgávan.

At sumbingar, svínoyingar og gjáarfólk í framtíðini ikki skulu gjalda fyrri barnaansing í Tórshavn og Klaksvík hava tey, ið umboða Havnina ilt við at góðtaka.

Havnin er so von við, at tað er landskassin, ið skal gjalda, meðan almennu lønurnar syrgja fyrri, at kommunukassin har fær inntøkurnar.

Óðfari men sjálvsagt fullgóðar loysnir

Í Havnini kostar eitt ansað barn umleið 55.000 krónur, meðan tað í Klaksvík kostar 38.000 krónur. - Leggið tykkum í geyma, at landskassin t.v.s. svínoyingurin, gjáarfólk og sumbingurin hevur góðið fyrri ein ótrú-

liga stóran part bæði flógur og rakstur av barnaansingini í Havnini.

Sum Jógvann Lützen, formaður í sosialu nevndi í Klaksvík byrði so væl segði tað í Dimmalætting, »vit hava væl óðfari loysnir, sum eru góðkendur av øllum myndugleikum, og ætlanin er at halda á við tí«.

Her kann leggjast afturat, at Klaksvíkar Kommuna hevur verið noyðd at gjalda 70% av dagrøktarskipanini, ið landið víldi ikki leggja út.

Eg haldi, at tit - bæði Kristian Magnussen, Lisbeth L. Petersen, Elin Lindenskov og Ingi Mohr - áttu at verið fegin um at sloppið við at hildið munn. Men tá hetta hevur verið reint »business« fyrri Kristian Magnussen o.o. verður torført at taka við einari broyting, ið førir til meir »fór-

oykst rættvís«, sum summi so ofta taka til. - Tó skal borgarstjórnin í Havnini, Leivur Hansen, og fleiri við honum hava rós fyrri, veruliga at hava skilt tað neyðuga í at ráða yvir egnum viðurskiptum og vilja gjalda, eins og vit onnur.

Havnin altíð havt ein forrætt

Meðan eg nú skrivi, haldi eg, at eg fari at geva tvey av fleiri dømunum, sum tó ikki hava við barnaansing at gera, sum vísa hvussu vit, sum búgva í útjadarunum, verða viðfarin, meðan Havnin annars kann duga sær í landsfløgum projektum.

Tá landsstovnurin »Trygdarmiðstöðin fyrri sjómenn« varð settur á stovn í Klaksvík, mátti Klaksvíkar Kommuna leggja út yvir eina hálva millión av teim-

um tveimum milliúnunum kostnaðurin var, fyrri at hetta kundi gerast veruleiki.

Nú granskingardepilin - við tíðini - fer at gerast veruleiki, hóast ávisar kreftir í Havnini hava roynt at skert stovnin, skal Klaksvíkar Kommuna leggja bygning til, og kostnaðurin er umleið hálvaðru milliún krónur.

Hesir báðir stovnar - og aðrir við - eru landsstovnar og hava sín fulla rætt, ja, síni sjálvsögdu krøv, til at leggja í Klaksvík, eins og aðrir stovnar í framtíðini koma at verða lagdir ymsastaðni í Føroyum. - Tit eiga at venja tykkum við tankan.

Tórshavnar Kommuna hevur fingið alt upp í hendurnar.

Nú at hoyra gnístini, tí tykkum verður álagt, ájavnit øðrum í samfelagnum at gjalda egnu barnaansing, er

ovboðið. - Tit áttu at skamma tykkum.

Jógvann við Keldu lögtingsmaður og borgarstjóri